

Силабус курсу:

**ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ТА НДДКР**

**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та інші
Рік підготовки:	4
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.х.н., доц., Маслош Ольга Володимирівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри економіки і підприємництва

посада

olgamaslosh@gmail.com
maslosh@snu.edu.ua

електронна адреса

телефон

месенджер

509аГК, за

розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

к.х.н., доц., Маслош Ольга Володимирівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри економіки і підприємництва

посада

olgamaslosh@gmail.com
maslosh@snu.edu.ua

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Мета дисципліни «Економіка та організація інноваційної діяльності та НДДКР» – формування знань щодо інноваційної спрямованості стратегії й тактики розвитку виробництва, інноваційної політики щодо принципів і чинників її розвитку, форм інновацій, методів й інструментарію їх створення та методів реалізації.

Завдання дисципліни «Економіка та організація інноваційної діяльності та НДДКР» – засвоєння теорії і практики управління інноваціями на підприємстві, опанування стратегії і тактики інноваційного забезпечення підприємства, знаходження оптимальних інноваційних рішень.

Курс може бути корисним студентам спеціальностей 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», а також майбутнім інженерам, менеджерам і фінансистам.

Результати навчання:

студент повинен знати:

- сутнісну характеристику інновацій та інноваційних процесів,
- методи державного регулювання інноваційної діяльності,
- механізм управління інноваційним розвитком,
- напрямки оновлення техніко-технологічної бази підприємства,
- напрями комерціалізації результатів інноваційної діяльності;

вміти, мати навички:

- обґрунтовувати інноваційну стратегію підприємства,
- здійснювати аналіз економічного, інформаційного і правового забезпечення інноваційних проектів,
- формувати і розробляти інформаційну політику підприємства,
- володіти методами стратегічного управління інноваціями,
- виконувати оцінку економічної ефективності інноваційної діяльності з урахуванням умов її фінансування.

Передумови до початку вивчення:

Навчальна дисципліна «Економіка та організація інноваційної діяльності та НДДКР» вивчається після вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства та мікроекономіка», «Маркетинг та дослідження ринку», «Основи менеджменту та підприємництва», «Техніко-економічний аналіз» .

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
3. ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
4. ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.
5. ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
6. ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
7. СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.
8. СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.
9. СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.
10. СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.
11. СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П З)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
Модуль 1 «Економіка та організація інноваційної діяльності»				
1.	Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів	денна 1/0/1 заочна 0,1/0/0,1	Поняття «інновація» та «інноваційна діяльність». Сутність, ознаки та етапи інноваційного процесу. Види інновацій. Життєвий цикл інновації	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Теоретичні засади та сучасні тенденції інноваційного розвитку економіки	денна 1/0/1 заочна 0,1/0/0,1	Роль інновацій у механізмах циклічного розвитку. Інноваційні концепції. Інноваційна модель розвитку економіки. Національна інноваційна система	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності	денна 1/0/1 заочна 0,1/0/0,1	Необхідність, сутність, типи та стратегія державної інноваційної політики. Методи державного регулювання інноваційної діяльності. Інституціонально-правове забезпечення регулювання інноваційної діяльності. Зарубіжний досвід підтримки інноваційного розвитку. Правові аспекти охорони інтелектуальної власності	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Інноваційна політика підприємства	денна 1/0/1 заочна 0,1/0/0,1	Сутність і фактори інноваційної політики підприємства. Взаємозв'язок загальної стратегії та інноваційної політики. Інноваційні стратегії. Процес розробки інноваційної політики	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Управління інноваційними процесами	денна 1/0/1 заочна 0,1/0/0,1	Поняття інноваційного менеджменту. Складові системи управління інноваційними процесами. Управління ризиками в інноваційній діяльності. Роль мотивації і стимулювання в інноваційному менеджменті. Інноваційні менеджери.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	Управління інноваційним розвитком підприємства	денна 1/0/1 заочна 0,1/0/0,1	Сутність і особливості інноваційного розвитку підприємства. Механізм управління інноваційним розвитком. Формування	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П З)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			інноваційного клімату	
7.	Організаційні форми інноваційної діяльності	денна 1/0/1 заочна 0,1/0/0,1	Форми організації інноваційного процесу. Нові перспективні інноваційні структури. Мале інноваційне підприємництво. Венчурні підприємства. Інтеграція в інноваційних процесах.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
8.	Особливості створення інновацій і формування попиту на них	денна 1/0/1 заочна 0,1/0/0,1	Підходи до організації інноваційного процесу. Джерела і методи пошуку нових ідей. Попит на інновації: види та напрямки формування	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
9.	Моніторинг інновацій та інформаційне забезпечення інноваційної діяльності	денна 1/0/1 заочна 0,1/0/0,1	Необхідність, сутність, види й етапи моніторингу інновацій. Складові моніторингу інновацій на підприємстві. Інформаційне забезпечення в системі моніторингу інновацій. Система показників інноваційної активності. Статистика інновацій	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
10.	Фінансування інноваційної діяльності	денна 1/0/1 заочна 0,1/0/0,1	Система фінансування інноваційної діяльності. Джерела фінансування інновацій. Венчурне фінансування. Ціна інноваційного продукту	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
11.	Оновлення техніко-технологічної бази підприємства	денна 1/0/1 заочна 0,1/0/0,1	Сутність та напрямки оновлення техніко-технологічної бази підприємства. Пошук та розробки нових технічних рішень щодо інноваційного оновлення ТТБ. Інноваційне оновлення продукції підприємства. Процес розробки нового продукту.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
12.	Інноваційний проект: обґрунтування та реалізація	денна 1/0/1 заочна 0,1/0/0,1	Сутність та види інноваційного проекту. Процес розробки і обґрунтування проекту. Управління реалізацією інноваційного проекту.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
13.	Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства	денна 1/0/1 заочна 0,1/0/0,1	Види ефектів від створення та реалізації інновацій. Інноваційні витрати. Методи оцінювання та показники економічної ефективності інновацій. Комплексна оцінка ефективності інновацій	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
14.	Комерціалізація результатів інноваційної діяльності	денна 1/0/1 заочна 0,1/0/0,1	Інтелектуальна власність: сутність та особливості правового захисту. Трансфер технологій: поняття, види й умови договорів. Економічні аспекти передавання права на об'єкти промислової власності. Ліцензійний договір.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
Модуль 2 Науково-дослідні та дослідно-конструкторських роботи (НДДКР)				
15.	НДДКР: визначення та особливості	денна 0,5/0/0,5 заочна 0,1/0/0,1	Науково-дослідні роботи. Проектування продукту. Дослідно-конструкторські роботи. Фактори створення і проведення наукових розробок	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
16.	Види, завдання, функції та НДДКР	денна 0,5/0/0,5 заочна 0,1/0/0,1	Види науково-дослідних робіт. Функції науково-дослідних робіт. Етапи НДДКР та їх характеристика	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
17.	Методи організації забезпечення НДДКР на підприємстві	денна 0,5/0/0,5 заочна 0,1/0/0,1	Особливості побудови організаційних структур НДДК. Основні види організаційних структур НДДКР. Основні методи організації інноваційного процесу. Організація роботи «змішаних бригад». Досвід управління науково-дослідною діяльністю в японській компанії «Мацусіта електрик індастріал	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
18.	Аналіз собівартості НДДКР	денна 0,5/0/0,5 заочна 0,1/0/0,1	Визначення головного фактору, що лежить в основі собівартості. Економічний аналіз витрат собівартості НДДКР.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
19.	Основи управління НДДКР на підприємстві	денна 0,5/0/0,5 заочна 0,1/0/0,1	Сутність та зміст інноваційного менеджменту . Функції інноваційного менеджменту.. Менеджери в інноваційній сфері. Рішення в інноваційному менеджменті та методи їх прийняття. Інноваційний менеджмент у фірмах Японії та США	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/П З)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
20.	Стратегія і вибір шляху інноваційної діяльності.	денна 0,5/0/0,5 заочна 0,1/0/0,1	Вибір напрямку інновацій. Планування інноваційної діяльності підприємства. Підходи, принципи, складові, служби підприємства Договори на укладання виконання НДДКР	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
		17/0/17		

Рекомендована література

1. Теорія і практика інноваційної діяльності: Навч. посіб./Г.З. Шевцова, З.Н. Мемедляєв. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2007. - 264 с.
2. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 504 с.

Додаткова література

1. Закон України про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності від 13 грудня 1991 р. — № 1978-ХІІ.
2. Закон України про охорону прав на винаходи і корисні моделі від 23 грудня 1993 р. — № 3769-ХІІ.
3. Закон України про охорону прав на промислові зразки від 15 грудня 1993 р. — № 3688-ХІІ.
4. Постанова Верховної Ради про введення в дію Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» від 23 грудня 1993 р. № 3770-ХІІ.
5. Закон України про авторське право і суміжні права від 23 грудня 1993 р. — № 3792-ХІІ.
6. Закон України про науково-технічну інформацію від 25 червня 1993 р. — № 3322-ХІІ.
7. Закон України про наукову і науково-технічну експертизу від 10 лютого 1995 р. — № 51/95 ВР.
8. Закон України про охорону прав на промислові зразки від 15 грудня 1993 р. — № 5688-ХІІ.
9. Закон України про авторське право і суміжні права від 23 грудня 1993 р. — № 3792-ХІІ.
10. Закон України про наукову і науково-технічну експертизу від 15 лютого 1993 р. — № 56/95-ВР.
10. Постанова Верховної Ради України про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку від 13 липня 1999 р. — № 916-ХІV.
11. Постанова Кабінету Міністрів України про створення Української державної інноваційної компанії від 13 квітня 2000 р. — № 654.
12. Закон України про пріоритетні напрямки розвитку науки і техніки від 11 липня 2001 р. — № 2623-ІІІ.
13. Закон України про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків від 7 березня 2002 р. — № 3118-ІІІ.
14. Закон України про інноваційну діяльність від 4 липня 2002 р. — № 40-ІV.
15. Василенко В.О., Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. За редакцією В.О. Василенко. – Київ: ЦУЛ, Фенікс, 2003. – 440 с.

16. Волков О.І., Денисенко М.П., Гречан А.П. та ін. Е 45 Економіка та організація інноваційної діяльності: Підручник (третє видання). – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 662 с.
17. Жаліло Я. А. Перспективи інноваційного розвитку України: аналітична доповідь [Електронний ресурс]/ Я. А. Жаліло. –Режим доступу : www.niss.gov.ua.
18. Економіка і організація інноваційної діяльності: Навч. посіб./М.А. Йохна, В.В. Стадник .-К.: Академія, 2005.-400 с.
19. Економіка й організація інноваційної діяльності: Підручник / О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан та ін.; Під ред..проф. О.І. Волкова, проф.. М.П. Денисенка. – К.: ВД "Професіонал", 2004
20. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропивного. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 528 с.
21. Заблоцький Б. Ф. Економіка і організація іноваційної діяльності : навч. посіб. / Б. Ф. Заблоцький. – 2-ге вид. – К. : Ліра-К, 2015. – 428 с.
22. Инновационный менеджмент: Учеб. пособие/Н.М. Авсянников.- М.: Изд-во РУДН, 2002. - 175 с.
23. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: Навч. посібник. – Суми: ВТД „Університетська книга”, 2003. – 278 с.
24. Лазебний В. С. Основи інтелектуальної власності та її захист : монографія / В. С. Лазебний, Г. М. Розорынов, С. В. Толюпа. – К. : Ліра-К, 2014. – 160 с.
25. Левченко Ю. Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : навч. посіб. / Ю. Г. Левченко. – К. : Кондор, 2015. – 448 с.
26. Логунова Н. А. Экономика и организация инновационной деятельности : учебн. пособ. / Н. А. Логунова, Л. В. Алексахина, Н. А. Красовская. – К. : Кондор, 2014. – 278 с
27. Матюшенко І. Ю. Перспективи створення НІС в Україні [Електронний ресурс]/ І. Ю. Матюшенко. –Режим доступу :http://iee.org.ua/files/alushta/13-matyushenko-perspektivy_stv.pdf.
28. Мікульонок І. О. Інтелектуальна власність : навч. посіб. / І. О. Мікульонок. – К. : Кондор, 2015. – 242 с
29. Микитюк П. П. Інноваційна діяльність: навч. посіб. / П. П. Микитюк, Б. Г. Сенів. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 392 с
Основи інновационного менеджмента: Теория и практика: Учеб. пособие / Под ред. П.Н. Завлина и др. – М.: ОАО «НПО «Издательство «Экономика», 2000. – 475 с
30. Науковий парк "Київська політехніка"[Електронний ресурс]. –Режим доступу : <http://spark.kpi.ua/ru/node/81>.
31. Оспішев В. І. Технологія наукових досліджень в економіці : навч. посіб. / В. І. Оспішев. – К. : Ліра-К, 2013. – 256 с..
32. Павленко І.А. Економіка та організація інноваційної діяльності: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2004.
33. Слюсаренко О. О. Інноваційна активність в Україні: стан і проблеми розвитку [Електронний ресурс]/ О. О. Слюсаренко. –Режим доступу : www.expert.Kiev.ua/
34. Федулова Л.І. Інноваційна економіка: Підручник. – К.: Либідь, 2006. – 480 с.
35. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти : навч. посіб. / Є. І. Ходаківський. – К. : ЦУЛ, 2014. – 274 с.
36. Череп А. В. Інноваційний менеджмент : підручник / А. В. Череп, Т. В. Пуліна, О. Г. Череп. – Київ : Кондор, 2015. – 442 с.
37. Цигілік І.І., Крпельницька С.О., Мозоль О.І., Ткачук І.Г. Економіка й організація інноваційної діяльності. - Київ.: ЦНЛ, 2004. - 138 с.

Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій по дисципліне "Економіка и організація інноваційної діяльності" (для студентів, навчаючись по спеціальності 7.050107 "Економіка підприємства") / Сост. Е.В. Иванова – Северодонецк, 2003. – 70 с.
2. Пошук та одержання нових технічних рішень в інженерній хімії (дисципліна "Економіка і організація інноваційної діяльності"). Конспект лекцій / Мемедляев З.Н. - Северодонецк: Технологічний інститут СНУ ім. В.Даля (м. Северодонецк), 2007. – 16 с.
3. Иванова К.В. Економіка і організація інноваційної діяльності. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт (для студентів напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства») / Технологічний інститут СНУ ім. В. Даля (м. Северодонецк), 2013. – 83 с.
4. Методические указания к практическим занятиям по дисциплине "Економіка и організація інноваційної діяльності" (для студентів, навчаючись по спеціальності 7.050107 "Економіка підприємства") / Сост. Е.В. Иванова – Северодонецк, 2004. – 60 с.

5. Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Індивідуальне завдання 1 (реферат)	12
Індивідуальне завдання 2 (самостійно розроблені тестові завдання)	12
Індивідуальне завдання 3 (розрахункова робота №1)	12
Індивідуальне завдання 4 (розрахункова робота №2)	12
Поточні завдання	12
Залік	40
Разом	100
Додатково за бажанням студента до оцінки може бути враховано 10 балів за підготовку та публікацію тез в межах дисципліни, але сумарна оцінка не може перевищувати 100 балів.	

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перераховано певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії або , якщо встановлено відповідними наказами дистанційно, відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- дотримуються правил внутрішнього розпорядку університету,
- проявляють толерантність, доброзичливість та виваженість у спілкуванні зі студентами та викладачами,
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.